

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

307

Polityka ekonomiczna

Redaktorzy naukowi

Jerzy Sokołowski

Grażyna Węgrzyn

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Dorota Pitulec

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-390-8

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	13
Franciszek Adamczuk , Produkty tradycyjne i regionalne i ich wykorzystanie w promocji regionu.....	15
Ewa Badzińska , Perspektywy i bariery rozwoju firm <i>spin-off</i> w Polsce.....	25
Agnieszka Baer-Nawrocka, Arkadiusz Sadowski , Polityczne i strukturalne czynniki wpływające na przemiany w rozmieszczeniu produkcji trzody chlewnej w krajach Unii Europejskiej.....	35
Agnieszka Barczak , Wykorzystanie metody programowania liniowego do oceny procesu produkcyjnego grup gospodarstw wybranych typów rolniczych.....	45
Wioletta Bińkowska-Golasa , Odległość gmin wiejskich województwa mazowieckiego od głównych ośrodków gospodarczych a ich poziom przedsiębiorczości	56
Alicja Bonarska-Treit , Turystyka szansą rozwoju lokalnego.....	65
Agnieszka Borowska , Wykorzystanie środków w ramach krajowych programów wsparcia pszczelarstwa w Polsce.....	77
Anna Czech , Bezpieczeństwo energetyczne Polski a odnawialne źródła energii	92
Małgorzata Dolata , Pozycja konkurencyjna obszarów wiejskich Polski Wschodniej z punktu widzenia ich wyposażenia w infrastrukturę gospodarczą.....	100
Monika Fabińska , Wybrane czynniki kapitału regionalnego determinujące rozwój firm z sektora włókienniczo-odzieżowego z województwa łódzkiego	109
Mateusz Folwarski , Wynagrodzenia dyrektorów wykonawczych rady dyrektorów największych amerykańskich banków przed i po kryzysie finansowym	121
Małgorzata Fronczek , Charakter wymiany handlowej Polski z zagranicą po 1990 roku	132
Hanna Godlewska-Majkowska, Agnieszka Komor , Uwarunkowania konkurencyjności przedsiębiorstw sektora motoryzacyjnego w Polsce i w Europie	142
Marcin Gospodarowicz , Sektor mikroprzedsiębiorstw w Polsce i jego wsparcie ze środków UE w latach 2007-2011	152
Marianna Greta, Ewa Tomczak-Woźniak , Polski sektor rolny a cyfryzacja – przykład i bariery realizacji projektu wdrażającego technologie informatyczne.....	165

Sylwia Guzdek , Znaczenie instytucji otoczenia biznesu dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2007-2012	176
Barbara Hadryjańska , Umacnianie przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw na przykładzie sektora rolno-spożywczego	190
Sławomira Hajduk , Instrumenty ekonomiczne zarządzania przestrzenią na poziomie lokalnym	201
Mariusz Hamulczuk , Asymetria w transmisji cen w łańcuchu żywnościowym. Przykład cen drobiu w Polsce.....	212
Tomasz Holecki, Joanna Woźniak-Holecka, Agata Bocionek , Finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej osobom nieubezpieczonym na podstawie decyzji organu wykonawczego samorządu terytorialnego	224
Grażyna Karmowska , Zróżnicowanie rozwoju powiatów województwa zachodniopomorskiego.....	233
Wojciech Kisiał, Bartosz Stępiński , Analiza zróżnicowania przestrzennego absorpcji funduszy Unii Europejskiej przez samorządy terytorialne w Polsce.....	247
Joanna Kizielewicz , Polityka gospodarcza rządu i Unii Europejskiej wobec regionów nadmorskich i jej wpływ na rozwój turystyki morskiej w Polsce	257
Ewa Kołoszycz , Dochody typowych gospodarstw mlecznych w UE w 2011 roku	270
Sylwester Kozak , Efektywność zakładów ubezpieczeń na życie w Polsce w latach 2002-2011. Czy wielkość i własność zagraniczna zakładów mają znaczenie?.....	280
Mariusz Kudelko , Ocena zasadności budowy elektrowni systemowych wykorzystujących nowe złoża węgla brunatnego	292
Anetta Kuna-Marszałek , Strategie ekologiczne przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.....	305
Piotr Laskowski , Specjalne strefy ekonomiczne jako czynnik rozwoju regionalnego na przykładzie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST- PARK”	317
Wojciech Leoński , Zewnętrzne bariery rozwoju przedsiębiorczości w Polsce..	330
Edyta Łyżwa, Olga Braziewicz-Kumor , Współpraca przedsiębiorstw przemysłowych z innymi uczestnikami rynku w zakresie działalności innowacyjnej.....	341
Agnieszka Malkowska , Strategia rozwoju Euroregionu Pomerania a budowa konkurencyjnego regionu przygranicznego.....	353
Arkadiusz Malkowski , Wschodnia granica Polski. Od peryferii i izolacji do współdziałania	363
Grażyna Mańczak , Ocena polityki proeksportowej w Polsce	373
Antoni Mickiewicz, Bartosz Mickiewicz , Analiza nakładów pracy w gospodarstwach rolnych w 2010 roku w porównaniu do 2002 roku	384

Dominika Mierzwa , Zastosowanie modelu multiplikacyjnej analizy dyskryminacji w ocenie spółdzielczych przedsiębiorstw mleczarskich.....	396
Andrzej Miszczuk , Nowe podejście do regionalnego planowania strategicznego (na przykładzie województwa podkarpackiego).....	408
Zbigniew Mongiało, Michał Świtlyk , Analiza współczynników efektywności uczelni publicznych.....	420
Anna Oleńczuk-Paszal, Monika Śpiewak-Szyjka , Gospodarowanie wojewódzkim zasobem nieruchomości a dochody województwa	431
Piotr Podsiadło , Zagadnienie pomocy publicznej dla przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa.....	442
Halina Powęska , Cel przekraczania granicy uczestników handlu przygranicznego a struktura towarowa transgranicznych zakupów na pograniczu polsko-ukraińskim	454
Zdzisław W. Puślecki , Nowe zjawiska we Wspólnej Polityce Rolnej Unii Europejskiej w warunkach perspektywy budżetowej na lata 2014-2020 ...	465
Bogusława Puzio-Waślawik , Samozatrudnienie w okresie spowolnienia gospodarczego w Polsce	477
Małgorzata Raczkowska , Spółdzielczość socjalna w Polsce	489
Joanna Rogalska , Świętokrzyskie jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci polityki regionalnej.....	502
Iga Rudawska , Sieć jako pośrednia forma koordynacji gospodarczej na przykładzie zintegrowanej opieki zdrowotnej	513
Robert Rusielik , Determinanty efektywności technicznej produkcji żywca wołowego w Europie i na świecie w roku 2011	522
Karolina Sienkiewicz , Karta Praw Studenta a sytuacja absolwentów szkół wyższych na rynku pracy.....	534
Agnieszka Skoczyła-Tworek , Audyt jako narzędzie optymalizacji zarządzania przedsiębiorstwem w dobie kryzysu ekonomicznego	546
Katarzyna Skorupińska , Niezwiązkowe formy reprezentacji pracowników w polskim systemie stosunków przemysłowych	557
Agnieszka Słomka-Gołębiowska , Determinanty niezależności komitetu wynagrodzeń w bankach w Polsce	569
Jerzy Sokołowski , Optymalizacja wyboru oferty turystycznej przez klienta przy wykorzystaniu portalu internetowego holidaycheck	581
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałazka , Ocena stopnia wykorzystania pomocy publicznej przez przedsiębiorstwa województwa lubelskiego na podstawie wyników badań ankietowych	590
Marcin Stępień , Elementy zasad podatkowych w aspekcie polskiego systemu podatkowego.....	602
Maciej Szczepankiewicz , Potencjał innowacyjny polskich parlamentarzystów.....	612

Magdalena Ślebocka, Aneta Tylman , Rola funduszy unijnych w finansowaniu zrównoważonego rozwoju na przykładzie gmin województwa łódzkiego	623
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska , Aktywność innowacyjna a wielkość przedsiębiorstw w systemie przemysłowym małopolski	633
Dariusz Urban , Gospodarka polska jako miejsce inwestycji z perspektywy wybranych państwowych funduszy majątkowych – przyczynek do badań empirycznych.....	644
Piotr Urbanek , Polityka wynagradzania kadry kierowniczej w polskich bankach publicznych na przykładzie spółek indeksu WIG20	654
Adam Wasilewski , Użytki rolne a rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce	667
Anetta Waśniewska , Aktywność społeczna i ekonomiczna stowarzyszeń i fundacji – wybrane zagadnienia na podstawie przeprowadzonych badań	678
Marek Wigier , Sytuacja ekonomiczna przetwórstwa spożywczego w Polsce w okresie członkostwa w UE – stan i perspektywy.....	688
Edward Wiśniewski , Efekty skali w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego na przykładzie gmin województwa zachodniopomorskiego	700
Urszula Zagóra-Jonszta , Ruch spółdzielczy i działalność Franciszka Stefczyka	710
Katarzyna Żak , Diagnoza poziomu innowacyjności polskiej gospodarki.....	721

Summaries

Franciszek Adamczuk , Usage of traditional and regional products in the region's promotion.....	24
Ewa Badzińska , Prospects and barriers to the development of <i>spin-off</i> companies in Poland	34
Agnieszka Baer-Nawrocka, Arkadiusz Sadowski , Political and structural factors affecting the changes in the distribution of pig production in the European Union countries	44
Agnieszka Barczak , The use of the linear programming method to assess the production process of groups of farms of some chosen agricultural types.	55
Wioletta Bieńkowska-Gołasa , Distance of rural communities in Mazovian Voivodeship from the main economic centres and their level of entrepreneurship	64
Alicja Bonarska-Treit , Tourism as a chance for local development.....	76
Agnieszka Borowska , The use of funds under National Programmes for the Support of Apiculture in Poland	91
Anna Czech , Polish energy security and renewable energy sources	99

Malgorzata Dolata , Competitive position of East Poland rural areas from the point of view of economic infrastructure equipment.....	108
Monika Fabiańska , Selected factors of the regional capital determining investment decisions of the companies from the textile and clothing sector from Łódź Voivodeship.....	120
Mateusz Folwarski , Remuneration of executive directors of board of directors of the biggest American banks before and after the financial crisis	131
Malgorzata Fronczek , Character of the Polish foreign trade after 1990	141
Hanna Godlewska-Majkowska, Agnieszka Komor , Conditioning of automotive sector enterprises competitiveness in Poland and in Europe.....	151
Marcin Gospodarowicz , Microenterprises in Poland and their support from EU funds in the years 2007-2011.....	164
Marianna Greta, Ewa Tomczak-Woźniak , Polish agriculture sector vs. digitization – example and barriers of the computer technologies implementing project realization	175
Sylwia Guzdek , The importance of business environment for small and medium-sized enterprises in 2007-2012.....	189
Barbara Hadryjańska , Strengthening the competitive advantage of companies on the example of the agri-food sector.....	200
Sławomira Hajduk , Economic instruments of space management on the local level.....	211
Mariusz Hamulczuk , Asymmetric price transmission along the food chain. Example of poultry prices in Poland	223
Tomasz Holecki, Joanna Woźniak-Holecka, Agata Bocionek , Financing health care services for uninsured individuals under a decision of the executive body of the local government.....	232
Grażyna Karmowska , Differences in the development of poviats of West Pomeranian Voivodeship	246
Wojciech Kisiał, Bartosz Stępiński , Spatial differences in the absorption of EU funds by the regional and local governments in Poland.....	256
Joanna Kizielewicz , Economic policy of the government and the European Union towards coastal regions and its influence upon the development of maritime tourism in Poland	269
Ewa Kołoszycz , Income of typical dairy farms in the European Union in 2011.....	279
Sylwester Kozak , Efficiency of life insurance companies in Poland in the years 2002-2011. Do size and foreign ownership matter?.....	291
Mariusz Kudelko , Assessment of building of power plants using new lignite deposits – a systems approach.....	304
Anetta Kuna-Marszałek , Environmental strategies of enterprises on the international markets	316

Piotr Laskowski , Special economic zones as a factor of regional development based on Wałbrzych Special Economic Zone “INVEST-PARK”.	329
Wojciech Leoński , External barriers to the development of entrepreneurship in Poland	340
Edyta Łyżwa, Olga Braziewicz-Kumor , Cooperation of industrial enterprises with other market participants in terms of innovative activity.....	352
Agnieszka Malkowska , Strategy for the development of Pomerania Euro-region and building of competitive border region	362
Arkadiusz Malkowski , The eastern border of Poland from outskirts and isolation to co-operation	372
Grażyna Mańczak , Pro-export policy assessment in Poland.....	383
Antoni Mickiewicz, Bartosz Mickiewicz , Analysis of labour output in agricultural farms in 2010 in comparison to 2002.....	395
Dominika Mierzwa , Application of multiplication analysis of discrimination to the evaluation of cooperative dairy companies	407
Andrzej Miszczuk , New approach the regional strategic planning (as an example of Podkarpackie Voivodeship)	419
Zbigniew Mongiało, Michał Świtłyk , Analysis of efficiency coefficients of public universities	430
Anna Oleńczuk-Paszal, Monika Śpiewak-Szyjka , Voivodeship real estate management vs. voivodeship revenue	441
Piotr Podsiadło , State aid for fishing industry companies.....	453
Halina Powęska , The purpose of crossing the border by cross-border traders and the commodity structure of cross-border purchasing in the Polish-Ukrainian border region.....	464
Zdzisław W. Puślecki , New phenomena in the Common Agricultural Policy of the European Union in the conditions of a budgetary perspective for the years 2014-2020.....	476
Bogusława Puzio-Waławik , Self-employment during the economic slowdown in Poland	488
Małgorzata Raczkowska , Social cooperative movement in Poland.....	501
Joanna Rogalska , Świętokrzyskie local government units as beneficiaries of regional policy	512
Iga Rudawska , Network as an intermediate form of economic coordination on the example of integrated healthcare	521
Robert Rusielik , Determinants of technical efficiency of beef production in Europe and in the world in 2011.....	533
Karolina Sienkiewicz , Consequences of signing Student’s Law Card for university graduates	545
Agnieszka Skoczyła-Tworek , Audit as a tool for optimization of company management in the current economic crisis.....	556

Katarzyna Skorupińska , Non-trade union forms of employee representation in the Polish system of industrial relations	568
Agnieszka Słomka-Gołębiowska , Determinants of compensation committee independence in banks in Poland.....	580
Jerzy Sokółowski , Optimization of tourist offer selection by using Internet portal HolidayCheck.....	589
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałazka , Assessment of the use of public assistance by companies in Lublin Voivodeship based on survey results	601
Marcin Stępień , Elements of tax rules in the context of the Polish tax system	611
Maciej Szczepankiewicz , Polish parliamentarians' innovation potential.....	622
Magdalena Ślebocka, Aneta Tylman , The role of EU funds in the financing of sustainable development on the example of Łódź Voivodeship municipalities	632
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska , The impact of enterprises' size on regional innovation systems – Małopolskie case	643
Dariusz Urban , Polish economy as a place of investment from the perspective of selected sovereign wealth funds – a contribution to the empirical analyses.....	653
Piotr Urbanek , Executive remuneration policy in the Polish public banks on the example of WIG20 companies.....	666
Adam Wasilewski , Arable land and the development of non-agricultural economic activity in Poland.....	677
Anetta Waśniewska , Social and economic activity of associations and foundations – selected problems based on research.....	687
Marek Wigier , Food processing in Poland in the times of EU membership – condition and perspective	699
Edward Wiśniewski , Economies of scale in the operation of local government units on the example of communities of Western Pomerania.....	709
Urszula Zagóra-Jonszta , Cooperative movement and activities of Franciszek Stefczyk	720
Katarzyna Żak , Diagnosis of the innovation level of Polish economy	732

Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałązka

Politechnika Lubelska

OCENA STOPNIA WYKORZYSTANIA POMOCY PUBLICZNEJ PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA PODSTAWIE WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

Streszczenie: Regionalna pomoc publiczna jest bardzo ważnym bodźcem wspierającym rozwój niewielkich przedsiębiorstw funkcjonujących przede wszystkim na lokalnym rynku. Wykorzystane przez przedsiębiorstwa wsparcie ma prowadzić do wzrostu ich konkurencyjności, wprowadzenia działań inwestycyjnych i realizacji polityki społecznej władz regionalnych. W artykule na podstawie danych statystycznych i badań ankietowych przeprowadzonych w 240 lubelskich przedsiębiorstwach przedstawiono charakter udzielonej podmiotom pomocy ze środków publicznych, stopień ich wykorzystania oraz subiektywne odczucia przedsiębiorców związane z dysponowaniem uzyskanymi środkami.

Słowa kluczowe: pomoc regionalna, małe i średnie przedsiębiorstwa.

1. Wstęp

Przedsiębiorstwa funkcjonujące we współczesnej gospodarce, niezależnie od ich wielkości, położenia czy branży, muszą sprostać wielu wyzwaniom. Do wyzwań tych zalicza się wszechobecną globalizację, wykorzystanie możliwości stwarzanych przez nowe technologie, osiąganie wysokiej efektywności, zapewnienie przewagi konkurencyjnej na rynku oraz konieczność działania w warunkach ciągłych zmian. Niektóre przedsiębiorstwa, a zwłaszcza te, które podejmują nowe inwestycje, tworzą nowe miejsca pracy, zatrudniają określone kategorie pracowników, stają się podmiotami ważnymi dla funkcjonowania regionu i lokalnego społeczeństwa. Zadaniem państwa i jednostek samorządu terytorialnego jest więc wspomaganie funkcjonowania takich podmiotów przez różnorodną pomoc publiczną.

Pomoc publiczna stanowi instrument polityki państwa i władz lokalnych, polegający na wspomaganiu funkcjonowania wybranych przedsiębiorstw poprzez udzielenie różnorodnych korzyści, które przedsiębiorcy mogą otrzymać od państwa. Z jednej strony pozwala ona państwu dążyć do osiągnięcia określonych celów gospodarczych, społecznych i politycznych, z drugiej strony zakłada swobodną konku-

rencję przedsiębiorstw. Rola państwa polega na wzmacnianiu lub osłabianiu bodźców płynących z rynku przez przysporzenie korzyści wybranym przedsiębiorstwom, a także ich tymczasową ochronę.

Celem artykułu jest ocena stanu wykorzystania pomocy publicznej przez przedsiębiorstwa województwa lubelskiego w latach 2007-2011. Podmiotem badań są jednostki gospodarcze korzystające z pomocy publicznej, przedmiotem zaś ocena stopnia wykorzystania tej pomocy.

W pracy wykorzystano dane statystyczne zawarte w raportach i analizach o udzielonej pomocy publicznej sporządzanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz badania ankietowe przeprowadzone na grupie 240 przedsiębiorstw mikro, małych i średnich funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego. Uwzględniono regionalną pomoc publiczną, gdyż to ona najlepiej odzwierciedla możliwości wspierania własnych przedsiębiorstw. Przyjęta hipoteza badawcza głosi, że wykorzystanie pomocy publicznej w podmiotach województwa lubelskiego w porównaniu z całym krajem jest na niskim poziomie.

2. Istota pomocy publicznej

Pomoc publiczna często utożsamiana jest z pomocą państwa, stanowiąc jeden z głównych elementów interwencjonizmu w procesy gospodarcze. Jednak nadmierna ingerencja państwa ograniczać może wolność gospodarczą, co wiąże się w dużym stopniu ze wzrostem obciążeń podatkowych na pokrycie rosnących wydatków publicznych. Pomoc publiczną określić można zatem jako wydatkowanie środków publicznych lub uszczuplanie danin publicznych w celu wspierania przedsiębiorstw, a co się z tym łączy – podniesienia poziomu przedsiębiorczości na danym obszarze¹.

W celu zidentyfikowania form pomocy publicznej należy zapoznać się z jej definicją. Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) pomoc publiczna to pomoc udzielana przez państwo członkowskie lub ze źródeł państwowych, w jakiegokolwiek formie, która narusza lub grozi naruszeniem konkurencji przez uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorstw lub produkcji niektórych wyrobów, w zakresie, w jakim wpływa ona negatywnie na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi². Jednak należy mieć na uwadze, iż Traktat o Wspólnocie Europejskiej nie zawiera precyzyjnie określonej definicji pomocy publicznej. Należy oprzeć się na prawie wtórnym Unii Europejskiej, w tym na bogatym orzecznictwie Komisji Europejskiej oraz Sądu Pierwszej Instancji i Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości³.

¹ D. Korenik, S. Korenik, *Podstawy finansów*, PWN, Warszawa 2004, s. 152-153.

² Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.Urz. UE 2010/C 83/01. Zgodnie z art. 5 TFUE dotychczasowe podstawowe przepisy dotyczące pomocy publicznej, zawarte w art. 87-89 TWE, otrzymały oznaczenie art. 107-109 TFUE.

³ <http://www.pomocpubliczna.com.pl/article.php?id=11>.

Pomoc publiczna może być udzielana w szczególności w formie⁴:

- dotacji oraz ulg i zwolnień podatkowych,
- dokapitalizowania przedsiębiorców na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
- pożyczek lub kredytów udzielanych przedsiębiorcom na warunkach korzystniejszych od oferowanych im na rynku,
- poręczeń i gwarancji kredytowych udzielanych za zobowiązania przedsiębiorców na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
- zaniechania poboru podatku, odroczenia terminu zapłaty, rozłożenia na raty podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę oraz umorzenia zaległości podatkowej bądź odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej,
- umorzenia bądź zaniechania ustalania lub poboru należnych od przedsiębiorcy świadczeń pieniężnych, stanowiących środki publiczne w rozumieniu przepisów ustawy o finansach publicznych, innych niż podatki, albo odraczania lub rozkładania na raty płatności takich świadczeń,
- zbycia lub oddania do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków – na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku.

Natomiast przez podmioty udzielające pomocy należy rozumieć organy administracji publicznej oraz inne podmioty, które są uprawnione do udzielania pomocy, w tym przedsiębiorcę publicznego. Udzielenie pomocy następuje najczęściej w wyniku wydania decyzji lub zawarcia umowy.

Do podstawowych zadań pomocy publicznej należy wspieranie przedsiębiorczości, ograniczenie bezrobocia, a także intensyfikacja działań inwestycyjnych. Tę formę wsparcia publicznego odróżnia od innych działań interwencyjnych jej selektywny charakter w odniesieniu do poszczególnych podmiotów czy sektorów gospodarki⁵.

Wyróżnia się trzy podstawowe kategorie pomocy publicznej: pomoc horyzontalną, regionalną oraz pomoc sektorową. Pomoc publiczna, której udzielenie wiąże się z przynależnością biorcy do konkretnego sektora nazywa się pomocą sektorową. Najczęściej pomoc sektorowa kierowana jest do tych gałęzi gospodarki, które przeżywają długotrwałe problemy strukturalne, takie jak nadmierne zatrudnienie czy nadwyżka mocy produkcyjnych. Pomoc taka ma ułatwić restrukturyzację czy też likwidację tych sektorów⁶.

Zupełnie inny charakter ma pomoc regionalna, której udzielenie wiąże się z prowadzeniem działalności gospodarczej przez beneficjanta na określonym obszarze.

⁴ *Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w roku 2011*, UOKIK, Warszawa 2012, s. 7-8.

⁵ E. Czerwińska, *Pomoc publiczna dla przedsiębiorstw a konieczność dostosowania prawa polskiego do prawa Unii Europejskiej*, Publikacja Biura Studiów i Ekspertyz Sejmu, Informacja nr 713 z 2000 r.

⁶ A. Żołnierska, A. Tokaj-Krzewska, (red.), *Pomoc publiczna. Poradnik przedsiębiorcy*, PARP, Warszawa 2003, s. 8.

Pomoc taka ma na celu zmniejszanie dysproporcji w rozwoju ekonomiczno-społecznym między poszczególnymi regionami Unii Europejskiej. Jest to pomoc o charakterze rozwojowym ukierunkowana na dofinansowanie działań inwestycyjnych oraz zwiększanie zatrudnienia⁷.

Pomoc horyzontalną najłatwiej zdefiniować jako pomoc niezwiązaną z działalnością beneficjenta w określonym sektorze lub regionie, ukierunkowaną na różnorakie cele. Należą do nich ochrona środowiska naturalnego, szkolenia, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw czy zatrudnienie⁸.

Reasumując, przez pojęcie pomocy publicznej rozumieć można udzielenie bezpośrednio lub pośrednio pomocy finansowej określonym przedsiębiorcom. W konsekwencji określone podmioty gospodarcze zostaną uprzywilejowane w stosunku do konkurentów. Dokonywane jest to poprzez wydatkowanie na rzecz przedsiębiorców lub za nich środków publicznych lub pomniejszenie świadczeń należnych od nich na rzecz sektora finansów publicznych⁹. Można zatem stwierdzić, iż pomoc publiczna jest niewątpliwie jednym z ważniejszych czynników wspierających rozwój przedsiębiorczości w danym regionie.

3. Poziom udzielanej pomocy publicznej

W latach 2007-2010 ogólna wartość pomocy publicznej wykazywała tendencję wzrostową. Jak wskazują raporty przygotowane przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zmiana ta związana była przede wszystkim z uruchamianiem projektów współfinansowanych z funduszy unijnych. Często wsparcie tych projektów stanowiło pomoc publiczną – będącą głównie regionalną pomocą inwestycyjną. Natomiast w roku 2011 w porównaniu z rokiem 2010 odnotowano spadek wartości pomocy o nieco ponad 2,6 mld zł, co stanowiło spadek o prawie 11% w stosunku do roku poprzedniego (tab. 1). Podobną sekwencję zaobserwować można, analizując udział pomocy publicznej w PKB. W latach 2007-2010 zaobserwowano sukcesywny przyrost analizowanego udziału i w roku 2010 osiągnięto wielkość maksymalną wynoszącą 1,7%, podczas gdy w roku 2011 uległa ona obniżeniu o prawie 3 punkty procentowe (1,4%).

Dokonując analizy dynamiki wartości poszczególnych rodzajów pomocy publicznej na przestrzeni lat 2007-2011, należy zauważyć dominującą od roku 2009 pomoc regionalną. W 2009 r. pomoc ta stanowiła nieco ponad 48%, podczas gdy w roku 2010 osiągnęła już poziom prawie 51% (tab. 2).

W ostatnim okresie analizy badana wielkość uległa obniżeniu, jednak nadal wykazuje maksymalną wartość wynoszącą prawie 37%. Wysoka kwota pomocy regionalnej stała się konsekwencją udzielanej pomocy ze środków unijnych, związana

⁷ <http://www.pomocpubliczna.com.pl/article.php?id=38>.

⁸ I. Postuła, A. Werner, *Pomoc publiczna*, Wydawnictwa Prawnicze LexisNexis, 2006, s. 10.

⁹ J. Sokołowski, A. Żabiński, *Finanse publiczne*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 2011, Uniwersytet Ekonomiczny, Wrocław, s. 424-425.

Tabela 1. Wartość udzielonej pomocy publicznej w latach 2007-2011

Lp.	Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
1	Wartość pomocy publicznej w mln zł	6 549,50	14 383,10	19 173,40	24 087,30	21 469,30
2	Dynamika (%) rok poprzedni = 100%		219,61	133,31	125,63	89,13
3	% PKB	0,56	1,13	1,43	1,7	1,41
4	Dynamika (%) rok poprzedni = 100%		201,79	126,55	118,88	82,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w latach 2007, 2008, 2009, 2010, 2011.*

Tabela 2. Pomoc publiczna według kategorii otrzymanego wsparcia w latach 2007-2011

Lp.	Rodzaj pomocy	2007	2008	2009	2010	2011
1	Pomoc regionalna	24,86	35,05	48,15	50,46	36,79
2	Pomoc sektorowa	9,25	21,91	16,55	15,95	19,63
3	Pomoc horyzontalna	65,52	42,70	33,35	29,27	32,31
4	Inne tytuły	0,37	0,34	1,95	4,32	11,28

Źródło: jak w tab. 1.

jest również z utrzymującą się możliwością korzystania ze zwolnień z podatku dochodowego przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie specjalnych stref ekonomicznych (1 422,4 mln zł w 2011 r.)¹⁰.

Udział pomocy horyzontalnej w ogólnej kwocie wsparcia ze środków publicznych był najwyższy w roku 2007 – prawie 66%. W kolejnych okresach uległ obniżeniu i udział wartości pomocy horyzontalnej w ogólnej wartości pomocy od 2009 r. kształtuje się na średnim poziomie – ok. 30%. Pomoc sektorowa odnotowuje co roku niewielkie przyrosty. Jej najwyższą wartość odnotowano w roku 2008, kiedy to sięgnęła poziomu 2 524,5 mln zł – co stanowiło prawie 20% ogólnego wsparcia publicznego. Najbardziej dynamiczny wzrost wystąpił w przypadku pomocy stanowiącej rekompensatę dla przedsiębiorcy z tytułu realizacji zadań publicznych (inne tytuły). Jej udział w ogólnej wielkości pomocy publicznej wzrósł z 0,3% w 2008 r. do 11,3% w 2011 roku.

Dokonując porównania udziału wartości pomocy udzielonej w poszczególnych województwach w całkowitej wartości pomocy publicznej kraju, można zauważyć, że województwo lubelskie osiąga średnią wartość wynoszącą prawie 3,5% (tab. 3). Udział ten jest zdecydowanie niższy w porównaniu z województwem mazowieckim (16%) czy śląskim (13%), a nawet łódzkim (11%)¹¹.

¹⁰ *Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w roku 2011*, UOKIK, Warszawa 2012, s. 26-28.

¹¹ Tamże, s. 37-38.

Tabela 3. Pomoc publiczna w województwie lubelskim w latach 2007-2011

Lp.	Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
1	Ogółem Polska (%)	100	100	100	100	100
2	w tym: woj. lubelskie (%)	2,72	3,71	4,16	3,06	3,69

Źródło: jak w tab. 1.

Podsumowując analizę poziomu i struktury udzielonej pomocy publicznej, można stwierdzić, iż od roku 2007 mamy do czynienia ze stopniowym wzrostem wartości udzielanej pomocy publicznej. Związane jest to przede wszystkim z uruchomieniem projektów finansowanych z funduszy unijnych, polegających na udzielaniu wsparcia objętego zasadami pomocy publicznej. Jednak otrzymane wsparcie w województwie lubelskim jest nadal na dosyć niskim, wręcz niezadowalającym poziomie w porównaniu z innymi województwami w kraju.

4. Charakterystyka próby badawczej

W celu przeanalizowania stopnia wykorzystania pomocy publicznej przeprowadzono badania ankietowe wśród przedsiębiorców województwa lubelskiego. Badaniami objęto 240 jednostki gospodarcze – z tego 37 przedsiębiorstw (co stanowiło zaledwie 15% całej próby badawczej) skorzystało lub nadal korzysta z pomocy publicznej. Tak niski odsetek jest potwierdzeniem wcześniejszej analizy, wskazującej na niski poziom wykorzystywanego wsparcia publicznego w województwie lubelskim. Pośród jednostek korzystających z tego źródła finansowania działalności odnotowano: 24 indywidualne działalności gospodarcze, 11 spółek oraz 2 przedsiębiorstwa państwowe. Pośród spółek najliczniejszą grupę stanowią spółki z o.o. Na dalszej pozycji znajdują się spółki cywilne, a kolejno spółki akcyjne (tab. 4).

Tabela 4. Forma organizacyjno-prawna analizowanych przedsiębiorstw (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Forma organizacyjno-prawna	Udział w %
1	Działalność gospodarcza,	63,89
2	Przedsiębiorstwa państwowe	5,56
3	Spółki, w tym:	30,55
4	<i>Spółka z o.o.</i>	54,55
5	<i>Spółka cywilna</i>	36,36
6	<i>Spółka akcyjna</i>	9,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w województwie lubelskim w 2012 roku.

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, największą popularność w grupie jednostek korzystających z pomocy publicznej zdobyły przedsiębiorstwa działające w sektorze handlu (11 firm – 27,78%). Na drugim miejscu ukształtowały się jednostki usługowe (9 firm – 25,00%), a na trzecim produkcyjne (8 firm – 22,22%), kolejne miejsce zajmuje połączenie dwóch najpopularniejszych, czyli działalności handlowo-usługowej (4 firmy – 11,11%).

Zróżnicowanie form organizacyjno-prawych podmiotów korzystających z pomocy publicznej jest na dosyć wysokim poziomie, o czym świadczy wartość współczynnika zmienności znacznie przekraczająca 60% (współczynnik zmienności 1,165).

W okresie 2000-2011 odnotowano, iż średnio dwie spółki rocznie korzystają z pomocy publicznej. Zróżnicowanie przedsiębiorstw korzystających z tego rodzaju źródeł finansowania działalności w przedstawionym okresie jest silne, o czym świadczy wysoki poziom wskaźnika zmienności mieszający się w przedziale 40-60% (0,503).

W dążeniu do wzrostu przedsiębiorczości niewątpliwie ważną rolę odgrywa pomoc samorządów, a co za tym idzie interwencjonizm państwa. Należy pamiętać, że pomoc publiczna możliwa jest także dzięki wsparciu ze strony Unii Europejskiej. Strategia rozwoju województwa lubelskiego zawiera liczne bezpośrednie i pośrednie odniesienia do funduszy strukturalnych Unii Europejskiej¹². To właśnie one stanowią najważniejszą część wspierania regionalnej przedsiębiorczości.

5. Wykorzystanie pomocy publicznej w badanych przedsiębiorstwach

W badaniach przeprowadzonych w 2012 r. na 240 losowo wybranych przedsiębiorstwach funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego wykorzystano dwie podstawowe metody: ankietową i statystyczną.

Podczas analizy zebranych danych okazało się, że liczba podmiotów korzystających z pomocy publicznej w latach 2000-2011 ulegała nieustannym zmianom. Z danych zawartych w tab. 5 wynika, że liczba podmiotów korzystających z pomocy publicznej sukcesywnie wzrasta. W okresie 2000-2003 jednostki te stanowiły prawie 9% spośród ankietowanych podmiotów, natomiast w latach 2010-2011 odpowiednio prawie 44%, co oznacza przyrost aż o 35 punktów procentowych. Najwięcej spółek korzystających z pomocy publicznej zaobserwowano w roku 2010.

Na pytanie zadane respondentom: *Z jakiej formy pomocy publicznej skorzystało?* najczęściej udzielaną odpowiedzią były dotacje (prawie 47%). Na drugiej pozycji znalazły się pożyczki i kredyty preferencyjne (21%) (tab. 6). Najmniejszym zainteresowaniem natomiast odznaczają się poręczenia, odroczenia i rozłożenia na raty płatności wobec budżetu (1-2%).

¹² K. Głębocki (red.), *Wpływ funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na planowanie rozwoju województw*, Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2005, s. 64-65.

Tabela 5. Przedsiębiorstwa korzystające z pomocy publicznej według okresu otrzymanej pomocy (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Okres udzielenia pomocy publicznej	Udział (%)
1	2011-2010	43,86
2	2009-2007	31,58
3	2006-2004	15,79
4	2003-2000	8,77
Razem:		100,00

Źródło: jak w tab. 4.

Tabela 6. Przedsiębiorstwa według formy udzielonej pomocy publicznej (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Forma udzielonej pomocy publicznej	Udział (%)
1	Dotacje	46,55
2	Zwolnienie z podatku	6,90
3	Subsydia kapitałowo-inwestycyjne	0,00
4	Pożyczki i kredyty preferencyjne	20,69
5	Odroczenie lub rozłożenie na raty płatności podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę	5,17
6	Poręczenia	1,72
7	Gwarancje kredytowe	6,90
8	Kredyty warunkowo umorzone	0,00
9	Wniesienie kapitału do spółki	3,45
10	Odroczenia i rozłożenia na raty płatności wobec budżetu	1,72
11	Odroczenia i zaniechania płatności na rzecz funduszu celowego	0,00
12	Sprzedaż ziemi przedsiębiorstwu poniżej jej ceny rynkowej	0,00
13	Inne	6,90
Razem:		100,00

Źródło: jak w tab. 4.

Nie ulega wątpliwości, iż interwencja państwa poprzez udzielanie pomocy publicznej może wpływać pozytywnie na poszczególne podmioty gospodarcze, jak też może powodować nadmierne wsparcie i wzmocnienie wybranych grup przedsiębiorstw. W rezultacie skutkuje to nieuprawnioną przewagą konkurencyjną. Dlatego też istotne staje się monitorowanie efektywności i korzyści wynikających z udzielonej pomocy publicznej. Ponad 20% przebadanych podmiotów wskazuje, iż główną korzyścią otrzymania pomocy publicznej jest rozwój danego przedsiębiorstwa (tab. 7). W dalszej kolejności wskazywano lepszą płynność finansową (prawie 16%), wzrost konkurencyjności (prawie 13%) czy zmniejszenie kosztów przedsiębiorstwa (11%).

Tabela 7. Przedsiębiorstwa korzystające z pomocy publicznej według uzyskanych korzyści (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Korzyści wynikające z otrzymanej pomocy publicznej	Udział (%)
1	Wzrost zatrudnienia	11,01
2	Wzrost konkurencyjności	12,84
3	Zmniejszenie kosztów przedsiębiorstwa	12,84
4	Lepsza płynność finansowa	15,60
5	Możliwość zainwestowania kapitału w nowe przedsięwzięcie	5,50
6	Zdobycie nowego doświadczenia	11,01
7	Zmniejszenia ryzyka prowadzonej działalności	11,01
8	Rozwój przedsiębiorstwa	20,18
	Razem:	100,00

Źródło: jak w tab. 4.

Zaskoczeniem może się wydawać fakt, iż najmniej podmiotów wskazało na korzyść w postaci możliwości zainwestowania kapitału w nowe przedsięwzięcie.

Na pytanie zadane respondentom o dynamikę rozwoju przedsiębiorstwa w wyniku otrzymanej pomocy publicznej większość przebadanych jednostek wskazywała na porównywalność w stosunku do głównych konkurentów, branży oraz oczekiwani właścicieli (średnio 70%) (tab. 8). Można zatem stwierdzić, iż stopień wykorzystania pomocy publicznej jest na niewystarczającym poziomie, gdyż średnio zaledwie 20% podmiotów wskazuje na rosnącą przewagę konkurencyjną w okresie ostatnich trzech lat korzystania z pomocy publicznej.

Tabela 8. Przedsiębiorstwa korzystające z pomocy publicznej według formy udzielonej pomocy (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Wyszczególnienie	Porównywalna	Wyższa	Niższa
1	W stosunku do głównych konkurentów była	66,04	26,42	7,55
2	W stosunku do branży, w której działa była	75,47	22,64	1,89
3	W stosunku do oczekiwani właścicieli/kierowników najemnych	62,26	11,32	26,42

Źródło: jak w tab. 4.

Udzielana pomoc publiczna powinna służyć określonym celom, takim jak rozwój przedsiębiorstw, zmniejszenie dysproporcji ekonomicznych (gospodarczych) między regionami kraju, a tym samym między jednostkami gospodarczymi. Dlatego też istotna staje się celowość udzielanej pomocy publicznej. Połowa przebadanych podmiotów wskazuje, iż głównym celem otrzymanego wsparcia była działalność inwestycyjna przedsiębiorstw (tab. 9). W dalszej kolejności jako cel otrzymanej po-

Tabela 9. Przedsiębiorstwa korzystające z pomocy publicznej według celu otrzymanej pomocy (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Cel otrzymanej pomocy publicznej	Udział (%)
1	Inwestycje	50,00
2	Ochrona środowiska	8,70
3	Zatrudnienie	23,91
4	Szkolenia	17,39
	Razem:	100,00

Źródło: jak w tab. 4.

mocy wskazywano przyrost zatrudnienia oraz szkolenia dla pracowników. Najmniejszym zainteresowaniem natomiast obdarzono cel, jakim jest ochrona środowiska.

Dokonując analizy sytuacji rynkowej przedsiębiorstw korzystających z pomocy publicznej, można było zaobserwować, że u większości podmiotów zauważa się znaczną poprawę. Otrzymana pomoc niewątpliwie wpływa na większe zainteresowanie klientów oferowanymi produktami czy usługami (tab. 10). Stało się to konsekwencją zwiększonych działań inwestycyjnych zwłaszcza w nowe technologie w przypadku przedsiębiorstw produkcyjnych, powodujących poprawę jakości oferowanych produktów i usług.

Tabela 10. Wpływ pomocy publicznej na poprawę sytuacji rynkowej przedsiębiorstw (udział w stosunku do ogółu)

Lp.	Wyszczególnienie	Stały poziom	Spadek	Wzrost
1	Zyski	28,30	26,42	45,28
2	Przychody	30,19	16,98	52,83
3	Koszty	30,19	7,55	62,26
4	Inwestycje	35,85	11,32	52,83
5	Zatrudnienie	39,62	20,75	39,62
6	Liczba klientów	28,30	13,21	58,49

Źródło: jak w tab. 4.

W świetle przeprowadzonych analiz oprócz pozytywnych stron pomocy publicznej, jakimi są m.in. poprawa sytuacji ekonomicznej podmiotów oraz wzrost działań inwestycyjnych, pojawiły się również jej wady. Zniechęcają one przedsiębiorców do starań o pomoc publiczną. Zwrócono uwagę przede wszystkim na sformalizowanie procedur (38,89%) oraz trudność w dostępie do pomocy publicznej (25,93%). Jednak mimo tych przeszkód prawie 15% badanych jednostek stwierdziło, iż pomoc publiczna przyniosła im znaczne korzyści.

6. Podsumowanie

We współczesnej gospodarce wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw jest ściśle związany z ich zdolnością do wprowadzania innowacyjnych rozwiązań, podnoszenia jakości oferowanych produktów i usług, a także z możliwością zaspokojenia specyficznych potrzeb odbiorców. Stosowanie pomocy publicznej narusza podstawową zasadę gospodarki rynkowej, według której korzyści, jakie osiąga przedsiębiorstwo, powinny zależeć wyłącznie od jego rynkowej użyteczności, nieustannie potwierdzanej przez kontrahentów i weryfikowanej przez konkurentów. Pomoc publiczna wpływa na zakłócenie tego mechanizmu. Beneficjent pomocy publicznej uzyskuje bowiem korzyści niezależnie od skuteczności prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. W praktyce bardzo często zdarza się, że wsparcie ze źródeł publicznych kierowane jest do przedsiębiorstw, które są nieefektywne i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej. Istnieją jednak sytuacje, w których pozytywne efekty pomocy państwa mogą zdecydowanie przewyższać skutki negatywne. Wówczas udzielanie przez państwo wsparcia przedsiębiorstwom jest jak najbardziej uzasadnione i dopuszczalne.

Celem przeprowadzonego badania było dokonanie oceny stanu wykorzystania pomocy publicznej przez podmioty gospodarcze na terenie województwa lubelskiego w latach 2007 -2011. W próbie badawczej znalazły się przedsiębiorstwa reprezentatywne, według autorów artykułu, dla charakteru prowadzonych badań i regionu.

Podsumowując, stwierdza się, iż w latach 2007-2011 w Polsce zmniejszył się udział pomocy horyzontalnej na rzecz wzrostu udziału pomocy regionalnej do poziomu prawie 51% w 2010 roku. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż do najczęściej stosowanych instrumentów pomocy w regionie należały dotacje oraz pożyczki i kredyty preferencyjne. W związku z tym można zauważyć, że w województwie lubelskim pomoc publiczna jest realizowana głównie w formie różnorodnych preferencji fiskalnych.

Pomoc publiczna może w istotny sposób wpłynąć na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza tych mniejszych, które mogą się spotkać z silną konkurencją lepiej dokapitalizowanych i dobrze funkcjonujących większych firm. Pomoc publiczna udzielana przedsiębiorstwom w regionie wpłynęła na systematyczną poprawę ich funkcjonowania. Wskazuje na to deklarowany przez właścicieli wzrost w analizowanym okresie: przychodów, zysków, liczby klientów i poziomu inwestycji. Udzielona pomoc nie przyczyniła się jednak do wzrostu zatrudnienia, chociaż 24% podmiotów podało je jako cel udzielanej pomocy.

Przyjęta hipoteza badawcza głosi, że poziom wykorzystania wsparcia ze strony państwa w podmiotach województwa lubelskiego w porównaniu do całego kraju jest dosyć niski. Mimo stopniowej poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw nadal inwestują one w swój rozwój jedynie w ograniczonym zakresie. Przyczyn ograniczonej skali działalności inwestycyjnej należy upatrywać m.in. w ograniczonym kapitale,

jaki mogą przeznaczyć na rozwój, oraz w odczuwanym braku potrzeby inwestowania w nowe technologie.

W przypadku finansowania inwestycji ze środków publicznych zarysowuje się tendencja do coraz częstszego wykorzystywania tej możliwości finansowania przez przedsiębiorstwa. Dotyczy ona w szczególności przedsiębiorców, dla których pozyskiwanie środków przeznaczonych na innowacje będzie postrzegane jako podstawa wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw na rynkach lokalnych i międzynarodowych oraz jako najważniejsza szansa rozwojowa.

Literatura

- Czerwińska E., *Pomoc publiczna dla przedsiębiorstw a konieczność dostosowania prawa polskiego do prawa Unii Europejskiej*, Publikacja Biura Studiów i Ekspertyz Sejmu, Informacja nr 713 z 2000 r.
- Głębocki K. (red.), *Wpływ funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na planowanie rozwoju województw*, Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2005, s. 64-65.
<http://www.pomocpubliczna.com.pl/article.php?id=11>.
- Korenik D., Korenik S., *Podstawy finansów*, PWN, Warszawa 2004.
- Postuła I., Werner A., *Pomoc publiczna*, Wydawnictwa Prawnicze LexisNexis, 2006.
- Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w roku 2011*, UOKIK, Warszawa 2012.
- Sokołowski J., Żabiński A., *Finanse publiczne*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 247, Uniwersytet Ekonomiczny, Wrocław 2011.
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.Urz. UE 2010/C 83/01.
- Żołnierska A., Tokaj-Krzewska A. (red.), *Pomoc publiczna. Poradnik przedsiębiorcy*, PARP, Warszawa 2003.

ASSESSMENT OF THE USE OF PUBLIC ASSISTANCE BY COMPANIES IN LUBLIN VOIVODESHIP BASED ON SURVEY RESULTS

Summary: Regional aid is an important stimulus to support the development of small enterprises that operate primarily on a local market. Assistance that is used by the companies has led to their competitiveness increase, the introduction of investment and implementation of regional social policy. This article based on statistical data and surveys conducted in 240 companies in Lublin shows the character of assistance granted to operators from public funds, the extent of their use and subjective feelings of entrepreneurs associated with the disposal of received funds.

Keywords: regional aid, small and medium-sized enterprises.